

**Gymnázium Angely Merici
Hviezdoslavova 10, Trnava**

**Prijímacia skúška
na osemročné štúdium
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA**

13. máj 2019

Pozorne si prečítaj ukážku 1 a potom odpovedz na otázky 01 – 04.

Ukážka 1

„Som Ali alebo Aladin,“ predstaví sa chalanisko. „So Šeherezádou ste sa už zoznámili, a je vám teda asi jasné, že s našimi menami sa fotrovci trochu vybúрили.“

„A tebe to nevadí?“ spytuje sa ho Tera.

„Keď som bol mladší, celkom ma to šťvalo, vieš, samé narážky a posmešky v škole a tak...“ rozreční sa chalan. „Ale potom som si povedal, že mi nič iné nezostáva, len si z toho celého spraviť výhodu, chápeš?“

„No... ani nie,“ uškrnie sa Tera.

„Vieš predsa, kto bol Aladin. Mal čarovnú lampu a v nej svojho džina, poznáš tú rozprávku?“

„No... to áno, ale...“

„A mama vraví, že každý, teda aj ja, má takú lampu v sebe, len ju musí objaviť. Dlho som zúril a potom ma to prestalo baviť. Vravím si: skús sa vžiť do toho, čo ti tí starí blázni vymysleli. Skúšal som a prišiel som na to, že ju možno naozaj mám.“

„Kde?“ Tereza neverí vlastným ušiam.

Tomu asi fakt preplo, preblesne mi hlavou.

Aladin sa vôbec nedá vykoľajiť.

„No predsa tu!“ ukáže si na srdce. „Mám svoje plány. Dokážem všetko, čo len budem chcieť... ja a moja lampa.“ Ťuká si na srdce a robí pri tom: „Ťuk-ťuk, ťuk-ťuk, ťuk-ťuk...“

Tera naňho zíza, obe obočia vyletené až k vlasom, oči sa jej smejú a to jej: Nič ma nebaví, nič ma nezaujíma, je na chvíľu preč. Keď si to uvedomí, hneď sa zase nastaví do svojho upírskeho módu. Trapka.

(K. Škorupová – Anča z pomaranča, upravené)

02

Ako možno na základe ukážky 1 charakterizovať Aladina?

- A) Verí si.
- B) Váži si svojich rodičov.
- C) Rád rozpráva rozprávky.
- D) Je hrdý na to, že dostal výnimočné meno.

03

Prečo si rozprávačka z ukážky 1 myslí, že Tera je trápna?

- A) Pretože je nechápavá.
- B) Pretože má nepekne upravené obočie.
- C) Pretože je príliš veselá.
- D) Pretože sa hrá na niečo, čím nie je.

04

V nasledujúcich možnostiach sú body dejovej osnovy, ktorá by mala byť zostavená podľa ukážky 1. Ktorý bod do takejto osnovy nepatrí?

- A) Aladin sa predstavuje Tere a rozprávačke.
- B) Aladin hovorí, ako sa vyrovnával so svojím nezvyčajným menom.
- C) Aladin nachádza čarovnú lampu, v ktorej je zázračný džin.
- D) Aladin hovorí dievčatám o svojej životnej filozofii.

01

Ktoré tvrdenie o ukážke 1 je pravdivé?

- A) Šeherezáda sa zapája do dialógu.
- B) Rozprávačka sa do dialógu nezapája.
- C) Rozprávačka vedie dialóg s Terou.
- D) Aladin vedie dialóg so svojou mamou.

05

Ktoré slovo je synonymom podčiarknutého slovesa v nasledujúcej vete?

Tera naňho zíza.

- A) hľadí
- B) žmurká
- C) jačí
- D) reaguje

Pozorne si prečítaj ukážku 2 a potom odpovedz na otázky 06 – 07.

Ukážka 2

Kláštor v Hronskom Beňadiku

Stará legenda hovorí, že kláštor vznikol po zvláštnej udalosti, ktorá sa stala kráľovi Gejzovi. Jedného pekného dňa sa rozhodol vyraziť na poľovačku do okolitých lesov. Netušil, že miesto na zver naďabí na človeka. A nie hocijakého, ale priamo na svojho brata Šalamúna. Gejza to nepovažoval za náhodu a na mieste, kde sa stretli, nechal postaviť kláštor pre benediktínskych mníchov.

Múdri muži sa však zhodli, že pravda je niekde inde. Gejza s bratom Šalamúnom navzájom súperili. Šalamún na svojom území už kláštor mal. Gejza nechcel byť o nič horší, takže pod'ho jeden založiť. Vybral si miesto, v dávnych vekoch nazývané Slovenská Brána. Bola to dôležitá križovatka ciest. Gejza tak zabil dve muchy jednou ranou. Mal svoj kláštor a vďaka jeho polohe presne vedel, čo sa v krajine deje. Z kláštornej listiny vieme napríklad aj to, že už v roku 1075 sa naši predkovia prehánali na pltiach.

(N. Milanová – Dejiny statočného národa slovenského)

06

Ktoré tvrdenie o mieste založenia benediktínskeho kláštora je podľa ukážky 2 pravdivé?

- A) Kráľ Gejza ho vybral preto, lebo sa tam dalo dobre poľovať.
- B) Ležalo na území Gejzovho brata Šalamúna.
- C) V minulosti sa nazývalo Slovenská Brána, dnes Hronský Beňadik.
- D) Bol tam prístav pre pltníkov a križovatka lodných ciest.

07

Ktoré tvrdenie o dôvodoch založenia kláštora je podľa ukážky 2 pravdivé?

- A) Sú uvedené v kláštornej listine.
- B) Existujú o nich dve historické verzie.
- C) Vyplynuli zo snahy o spoluprácu dvoch bratov kráľov.
- D) Kráľa Gejzu o nich presvedčili múdri muži.

08

V ktorej možnosti je želacia veta?

- A) Mohol by si mi pomôcť s matikou?
- B) Pošli mu, prosím, pekné prianie k narodeninám!
- C) Mal by si si rozmyslieť, čo si želaš!
- D) Keby sme tak išli v lete k moru.

Pozorne si prečítaj ukážku 3 a potom odpovedz na otázky 09 – 11.

Ukážka 3

Kedysi sa zapínal odev rôznymi sponami, gombíkmi, háčikmi, šnúrkami... Všetko sa zmenilo pred vyše sto rokmi po udelení patentu na zips.

Prvý sa vydal zachraňovať ženy pred gombíkmi a háčikmi americký vynálezca Elias Howe. V roku 1851 prišiel s automatickým nepretržitým zapínadlom, čo síce ešte nebol zips, ako ho poznáme, navyše fungoval dosť komplikovane, ale jeho patent naznačil budúcnosť. O 40 rokov neskôr sa k Howeovmu vynálezu vrátil jeho krajan Whitcomb Judson. Otravovalo ho šnúrovanie čižiem, a tak trochu vylepšil automatické nepretržité zapínadlo. Svoju inováciu nazval clasp lockers, zatváracia skrinka. Boli to háčiky a očka, ktoré zapadali do seba a slúžili na zapínanie obuvi. Vynález mal premiéru v roku 1893 na Svetovej výstave v Chicagu, no nestal sa trhákom. Navyše, často sa kazil, takže nepriniesol svojmu vynálezovi vytúžený úspech. Otcovstvo zipsu sa pripisuje švédskemu inžinierovi elektrotechniky Gideonovi Sundbackovi. Zaujala ho Judsonova zatváracia skrinka a začal ju vylepšovať. Vymyslel dva protiľahlé rady zubov a jazdca, vnútri ktorého bol kanálik v tvare písme- na Y. Jazdec spájal či oddeľoval protiľahlé zuby. Svoj vynález tiež nenazval zipsom, ale jednoduchý uzáver. Americký patentový úrad Sundbackov vynález schválil v roku 1917. Populárny názov zips pochádza od spoločnosti BF Goodrich Company, ktorá sa rozhodla použiť Sundbackovu spojku na nový typ galoší.

(www.quark.sk, upravené)

09

Ktoré tvrdenie o vynálezcoch z ukážky 3 je pravdivé?

- A) Všetci nadviazali na nejaký skorší vynález.
- B) Všetci boli pôvodom krajanovia – Američania.
- C) Ani jeden z nich nenazval svoj vynález zips.
- D) Ani jeden z nich nepatentoval svoj vynález po roku 1900.

10

Ku komu je podľa ukážky 3 správne priradené, čo vymyslel?

- A) Elias Howe – prvý zips
- B) Whitcomb Judson – automatické nepretržité zapínadlo
- C) pracovníci BF Goodrich Company – prvý zips dnešného typu
- D) Gideon Sundback – jednoduchý uzáver

11

Čím je podčiarknutá časť ukážky 3?

- A) rozprávaním o vynáleze zipsu
- B) opisom predmetu – zipsu
- C) reklamou na zips
- D) správou o vynájdení zipsu

12

V ktorej vete sa nachádza predpona?

- A) Veštica predpovedá budúcnosť.
- B) Predavač radí zákazníkom.
- C) Hudobníci hrali pred publikom.
- D) Učiteľ učí svoj predmet.

Pozorne si prečítaj ukážku 4 a potom odpovedz na otázky 13 – 15.

Ukážka 4

V malej a prostej, vo výkladnej skrini
bývali si dva klobúky.

Pretože od rúk klobúk sa vraj špiní,
nebral ich dlho nikto do ruky.

Zapýril sa ten biely doružova,
keď mu raz druhý pošepkal:

Prepáčte, prosím, ťažko hľadám slová,
vedľa vás by som večne stál!

V malej a prostej, vo výkladnej skrini
ľúbili sa dva klobúky.

Pretože od rúk klobúk sa vraj špiní,
nebral ich dlho nikto do ruky.

Až v jeden večer, keď na výklad malý
strieborné kvety kreslil mráz,

dve ženské ruky biely klobúk vzali.

A tiež druhému z očí jas.

V malej a prostej, vo výkladnej skrini
videl som smutný klobúk stáť.

Pretože od rúk klobúk sa vraj špiní,
nešiel ho dlho nikto do rúk vziať.

Samota, tá aj klobúk v srdci studí.

Snáď, aby necítil sa sám,

kúpil som ho a šiel medzi ľudí,

že ten biely s ním pohľadám.

(B. Droppa – Dva klobúky, skrátené)

13

Čo sa odohralo v ukážke 4?

- A) krádež v obchode
- B) čistenie výkladu
- C) strata zraku
- D) vyznanie lásky

14

Ktorá myšlienka je vyjadrená v ukážke 4?

- A) Sme smutní, keď nie sme s tými, ktorých ľúbime.
- B) Najlepší je život v malom a prostom príbytku.
- C) Tí, ktorých považujeme za špinavých, sa cítia osamelí.
- D) Niekedy sme veselí ako biely klobúk, inokedy smutní ako ten druhý.

15

V ktorom verši z ukážky 4 sa nachádza personifikácia?

- A) pretože od rúk klobúk sa vraj špiní
- B) kúpil som ho a šiel medzi ľudí
- C) zapýril sa ten biely doružova
- D) dve ženské ruky biely klobúk vzali

16

V ktorých možnostiach sa obe prídavné mená dajú stupňovať?

- 1) nový, detský
- 2) dobrý, malý
- 3) hlboký, žiacky
- 4) starý, veľký

17

V ktorých vetách sú všetky podstatné mená v rovnakom páde?

- 1) Drozdy sú známe spevavce.
- 2) Divé zvery musia deti prikrmovať.
- 3) Na nový stôl položil svoju tašku.
- 4) Zo školy som utekal rovno do obchodu.

18

Ktoré vety obsahujú sloveso v 3. osobe?

- 1) Nieкто možno každé prázdniny trávi pri mori, ale ja nie.
- 2) Braňova sestra z nášho mesta už odišla a ty tiež?
- 3) Konečne po dlhom čase opravili chodník pred našou školou, hurá!
- 4) Prečo on, keď najrýchlejšie z celého tímu behám ja?

19

Ktoré vety obsahujú aspoň jeden neohybný slovný druh?

- 1) Mne sa páči tento zaujímavý výlet.
- 2) Počuli sme hukot vlaku v diaľke.
- 3) Ktosi dva razy cinkol zvončekom bicykla.
- 4) Dnes si aj ty zmeškal autobus?

20

V ktorých vetách sa nachádza podstatné meno, ktoré možno vnímať zmyslami?

- 1) Tváril sa, akoby som bol vzduch!
- 2) Neviem, prečo ma nepozvali na svadbu.
- 3) Nikdy nemal so sebou vlastnú desiatu.
- 4) Skoro som si tú mačku nevšimol.

21

V ktorých možnostiach sú všetky slová napísané správne?

- 1) pomyje, prýšti, sykavý
- 2) priesmyk, návyk, Torysa
- 3) sipot, poryv, vydobyť
- 4) bydlisko, vyhňa, skryňa

22

V ktorých vetách je pravopisná chyba?

- 1) V novom motely často bývali účastníci pretekov.
- 2) Dnes ma navštívila známa vedkyňa.
- 3) Kvapky krvi z rany stekali na zem.
- 4) Na poli sa pásli pestrofarebné bažanty.

23

V ktorých vetách sú správne napísané veľké a malé písmená?

- 1) Cez prázdniny sme boli pri Čiernom mori na polostrove Krym.
- 2) Som na návšteve v Banskej Bystrici na Ulici Ľudovíta Štúra.
- 3) Nejakí španieli sa ma dnes pýtali na cestu do Vysokých Tatier.
- 4) Obyvatelia Stredného Slovenska pracujú aj v Rakúsku.

24

V ktorých vetách je v oboch slovách zakryté y alebo ý?

- 1) P lka na drevo sa l goce.
- 2) Pl nulo sa posúval na l žiarsky svah.
- 3) Bl zko našej školy pomal tečie potok.
- 4) Kto to kedy sl chal takto vzl kať.

25

V ktorých možnostiach sú obe slovné spojenia napísané pravopisne správne?

- 1) tvrdími údermi, krásnymi synmi
- 2) nových slov, príjemných ľudí
- 3) dlhými nohami, mocnými rukami
- 4) chutných obedov, výborných jedál

26

Ktoré slová treba doplniť na vynechané miesta tak, aby bol text pravdivý? Slová napíš v takom poradí, v akom sú v texte zakryté.

Ak je literatúra písaná vo veršoch, nazývame ju _____, ak je písaná neviazanou rečou, nazývame ju _____.

27

Pomenuj uvedené jazykové prostriedky.

- a) rútil sa sťa rozzúrený býk
- b) sokolík, synkov
- c) zamatový hlas

28

Ktoré písmeno alebo skupinu písmen treba doplniť do nasledujúcich viet? Napíš ich v takom poradí, v akom sú vo vetách zakryté.

Cho te počítať na vä iu lavicu!
Aký je tvoj de ý program?

29

Doplň správne do vety malé alebo veľké písmená. Chýbajúce písmená napíš v takom poradí, v akom sú vo vete zakryté.

Cestou na pišský hrad sme sa zastavili v obci Spišský tvrtok na pišské párky.

30

V každej vete nájdi nesprávne napísané slovo. Napíš ho v správnej podobe.

- a) Vždy som sa porovnával iba z najlepšimi žiakmi v našej škole.
- b) Naučil sa bicyklovať už pred svojimi piatimi narodeninami.
- c) Typoval víťaza blížiacej sa lotérie.

31

Napíš podstatné mená v nominatíve množného čísla.

- a) klavír
- b) hus
- c) päšť

32

Napíš slovesá v uvedenom tvare.

- a) *bývať* – 2. osoba, jednotné číslo, minulý čas
- b) *opisovať* – 3. osoba, množné číslo, prítomný čas
- c) *čakať* – 1. osoba, jednotné číslo, budúci čas

33

Vypíš z vety všetky slová, ktoré patria k neohybným slovným druhom.

Sľúbil som prísť k vám, ale už je veľa hodín.

34

Z nasledujúceho textu vypíš prídavné meno, ktoré je v akuzatívne.

Usilovní žiaci čítali v útulnej triede encyklopédiu o divých zvieratách. Páčili sa im divé zvery so strakatoú srstou, ale skôr, ako prišli po poslednú kapitolu, prerušil ich náhly príchod nahnevaného riaditeľa.

35

Doplň ľudové múdrosti.

- a) Strach má veľké .
- b) Komu sa , tomu sa zelení.
- c) Trikrát a raz strihaj.

**Prijímacia skúška na osemročné štúdium
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA, 13. máj 2019**

Správne odpovede a spôsob hodnotenia

Správne odpovede:

01 	B	16 	N A N A	26 	poézia / próza
02 	A	17 	A N A A	27 	a) prirovnanie b) zdrobneniny c) epiteton
03 	D	18 	A A A N	28 	d', čš, nn
04 	C	19 	N A N A	29 	S, Š, s
05 	A	20 	A N A A	30 	a) s b) piatymi c) tipoval
06 	C	21 	A A A N	31 	a) klavíry b) husi c) päste
07 	B	22 	A N A N	32 	a) býval(a) si b) opisujú c) budem čakať
08 	D	23 	A A N N	33 	k, ale, už
09 	C	24 	N A N A	34 	poslednú
10 	D	25 	N N A A	35 	a) oči b) nelení c) meraj
11 	B				
12 	A				
13 	D				
14 	A				
15 	C				

Spôsob hodnotenia:

- a) otázky 01 – 15 (označené): za správnu odpoveď pridelíte **2 body**, za nesprávnu odpoveď a za žiadnu odpoveď pridelíte **0 bodov**. Ak žiak vyznačí viac ako jednu možnosť, pridelíte **0 bodov** (a to aj v prípade, keď medzi vyznačenými možnosťami je aj správna odpoveď).
- b) otázky 16 – 25 (označené): ak žiak správne posúdi všetky štyri možnosti, pridelíte **4 body**. Ak žiak správne posúdi tri možnosti, pridelíte **2 body**. Ak žiak správne posúdi menej ako tri možnosti, pridelíte **0 bodov**.

Ukážka hodnotenia takejto otázky:

Správne riešenie otázky je
A A N N.

16		1	A	N	
			☒	☐	✓
		2	A	N	
			☐	☒	✗
		3	A	N	
			☒	☐	✗
		4	A	N	
			☐	☐	–

Hodnotiteľ značkami vyznačil, ktoré
žiakove rozhodnutia boli správne (✓),
ktoré nesprávne (✗) a na ktoré
neodpovedal (–).

*Keďže žiak posúdil správne jednu zo štyroch možností, získa za svoju odpoveď **0 bodov**.*

- c) otázky 26 – 35 (označené): za správnu odpoveď pridelíte **3 body**. Ak žiak napíše nesprávnu odpoveď alebo nenapíše žiadnu odpoveď, pridelíte **0 bodov**.

V nasledujúcich otázkach navrhujeme prideliť body nasledovne:

- V otázke **26** pridelíte 3 body len za správnu odpoveď, ak žiak uvedie hľadané pojmy v opačnom poradí, pridelíte 0 bodov.
- V otázke **27** pridelíte po jednom bode za správne určenie jazykového prostriedku v každej časti otázky.
- V otázke **28** pridelíte po jednom bode za každé správne písmeno alebo skupinu písmen. Poradie písmen alebo skupiny písmen musí byť dodržané.
- V otázke **29** pridelíte po jednom bode za každé správne napísané malé alebo veľké písmeno. Poradie písmen musí byť dodržané.
- V otázke **30** pridelíte po jednom bode za nájdenie nesprávne napísaného slova a napísanie jeho správnej podoby v každej časti otázky.
- V otázke **31** pridelíte po jednom bode za správny tvar podstatného mena v každej časti otázky.
- V otázke **32** pridelíte po jednom bode za správny tvar slovesa v každej časti otázky.
- V otázke **33** ohodnoťte odpoveď najprv pomocnými bodmi (PB): + 1 PB za správne nájdené slovo, – 1 PB za uvedenie iného slova. Potom pomocné body sčítajte a výsledné body pridelíte takto:
 - ✓ 3 body za 3 PB,
 - ✓ 2 body za 2 PB,
 - ✓ 1 bod za 1 PB.
- V otázke **34** pridelíte 3 body len za správnu odpoveď, ak žiak uvedie okrem správnej odpovede aj nesprávnu, pridelíte 0 bodov.
- V otázke **35** pridelíte po jednom bode za správne doplnené slovo do ľudovej múdrosti v každej časti otázky.

V teste možno získať maximálne 100 bodov.